

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 13812862
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

14 Ekim 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN İBRAHİM AKIN'IN
TBMM 7/28218 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

7/28218
GK 163

SORULAR

Basına ve kamuoyuna yansıyan bilgilere göre Nurol Holding bünyesindeki TÜMAD Madencilik, İzmir-Balıkesir sınırında (Bergama ilçesine bağlı) Kozak Yaylası'nda yer alan altın ve gümüş madeni ocağının kapasitesini artırmak için Bakanlığınıza başvurmuştur. Çevre düzeni planında maden ocağı orman ve tarım arazileri üzerindedir. Bakanlığınıza kapasite artış talebi ile gelen şirketin ÇED alanını 835 hektardan 1387 hektara, ocak sahasını 134 hektardan 353 hektara, yığın liç alanını 83 hektardan 257 hektara çıkarmak için izin istediği bilinmektedir.

Şirketin mevcut yıllık 22 milyon 43Xbin tonluk kazı miktarının yıllık 29 milyon 788 bin 270 tona, yığın liç tesisinin yıllık kapasitesini ise 7 milyon 760 bin tondan yıllık 15 milyon 500 tona çıkarmayı planladığı basına yansıyan bilgiler arasındadır. Proje tanıtım dosyasında ise kapasite artışına ilişkin "İşbu proje kapsamında 9 yıllık maden ömrü boyunca 115.324.063 ton cevher çıkarılması planlanmakta olup, yığın liç tesisine serilecek olan toplam cevher miktarı 116.198.063 ton olacaktır. Bununla birlikte 9 yıllık maden ömrü boyunca toplam kazı miktarı 87.856.492 ton olup, toplam kazı miktarı da 201.551.662 ton olacaktır. Cevherinin ortalama tenorunun altın (Au) için 0,39 g/t, gümüş (Ag) için 0,83 g/t olup yaklaşık 1-1,1 milyon ons altın eşleniği üretim öngörülmektedir. Mevcut ÇED Olumlu kararına esas Yığın Liç Tesisi kapasitesi 75,3 milyon ton'dur. Bu kapasitenin Mart 2025 yılı itibarı ile 39,1 milyon ton'luk kısmı fiili olarak kullanılmıştır. Kapasite ve alan artışı ile birlikte toplam yığın liç tesis kapasitesi 155,3 milyon ton olarak tasarlanacaktır" bilgisi mevcuttur.

Bu rakamlar gösteriyor ki maden tesisi Erzincan Çöpler (İliç) madeninden daha büyük bir kapasiteye sahip olacaktır. Kozak Yaylası karşısında bir vadinin tepesinde olan yığın liçi alanı Hacıhüseyinler Köyü'nün yaylasına oldukça yakındır. Bu yayla yaz aylarında yerleşim alanı olarak kullanılmaktadır. Yaylada camii, mezarlıklar ve evler bulunmaktadır. Dolayısıyla şu anda bile risk oluşturan maden tesisi kapasitesini 39,1 milyon tondan 155,3 milyon tona çıkararak riski kat be kat artırmakta, yöre halkını kaygılandırmaktadır.

Bunun yanı sıra 9 yıldır çalışmakta olan tesisin halihazırda köylülerden gelen şikayetler üzerine kuraklığa yol açtığı bilinmektedir. Madra Dağının yer altı suları sadece Kozak Yaylası'nı değil Kuzey Ege'ye ve Midilli'ye kadar geniş bir bölgeyi beslemektedir. Kuzey Ege'de tarım alanlarının veriminin düşeceği, biyoçeşitliliğe zarar vereceği ve ekosistemi kökten değiştireceği ön görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

- 1)Bergama İlçesi Kozak Yaylası'nda faaliyet gösteren maden işletmesinin kapasite artışı talebi için başlatılmış olan Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci hangi aşamada?
- 2)ÇED sürecinde bölgenin hassas ekolojik yapısı, su havzaları üzerindeki potansiyel etkiler ve İliç faciası ışığında atık depolama tesislerinin güvenliği gibi konular ne ölçüde detaylı incelenmektedir?
- 3)Kapasite artışının onaylanması durumunda ortaya çıkması muhtemel çevresel riskler (siyanür/ağır metal kirliliği, su varlıklarının azalması/kirlenmesi, tozlaşma, gürültü, biyoçeşitlilik kaybı, heyelan riski vb.) nelerdir? Bakanlığınız bu risklere karşı ne gibi somut önlemler almayı planlamaktadır?
- 4)İliç faciası göz önüne alındığında, Kozak Yaylası'ndaki maden işletmesinin mevcut durumu ve olası kapasite artışı ile ilgili olarak bölgede yeni bir çevre felaketinin yaşanmaması için Bakanlığınızca alınan ek tedbirler ve denetim mekanizmaları nelerdir? Atık depolama tesislerinin durumu ve güvenliği konusunda özel bir inceleme yapılmış mıdır/yapılacak mıdır?

5)Kapasite artışı ve ÇED süreci ile ilgili olarak yöre halkının, muhtarların, yerel yönetimlerin ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınmış mıdır? Halkın katılımı toplantıları ne ölçüde şeffaf ve katılımcı bir şekilde yürütülmüştür/yürütülecektir? Yöre halkının endişeleri ve talepleri karar alma süreçlerine ne ölçüde dahil edilmektedir?

6)Kozak Yaylası'nın tarımsal potansiyeli göz önüne alındığında, madencilik faaliyetlerinin bölgenin sosyo-ekonomik yapısı üzerindeki uzun vadeli etkileri değerlendirilmiş midir?

CEVAPLAR

1) Proje ÇED alanı sınırları Balıkesir İli sınırları içerisinde kalmaktadır. Balıkesir İli, İvrindi İlçesi, Değirmenbaşı Mahallesi Mevkiinde Tümad Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yapılması planlanan RN:90631 İvrindi Altın ve Gümüş Maden Ocağı ve Cevher Zenginleştirme Tesisi (Yığın Liç, ADR, Kırma-Elleme Tesisi) Kapasite Artışı, Mevcut Mobil Kırıcı projesi 25.04.2025 tarihli başvuruya istinaden ÇED süreci başlatılmış, 27.05.2025 tarihinde ÇED sürecine halkın katılımını toplantısı gerçekleştirilmiştir. Proje; ÇED Raporu Özel Formatı verme aşamasında olup, ÇED süreci devam etmektedir. Proje ÇED alanı sınırından Kozak Yaylası arası mesafesi yaklaşık 10 km'dir.

2) Proje ile ilgili olarak 25.04.2025 tarihli başvuruya müteakip ÇED Yönetmeliğinin 8. Maddesi uyarınca, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü ve Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, TEİAŞ Genel Müdürlüğü), Tarım ve Orman Bakanlığı (Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü), Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (Döngüsel Ekonomi ve Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı, Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı, Su ve Toprak Yönetimi Dairesi Başkanlığı), Balıkesir Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü), Balıkesir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, Balıkesir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın içinde bulunduğu İnceleme Değerlendirme (İDK) komisyonu oluşturulmuştur. ÇED Süreci içerisinde sunulan raporlar, dosyalar, diğer tüm bilgi ve belgeler komisyon üyesi kurumlar tarafından kendi mevzuatları kapsamında değerlendirilecektir.

3) ÇED Süreci içerisinde sunulan raporlar, dosyalar, diğer tüm bilgi ve belgeler komisyon üyesi kurumlar tarafından kendi mevzuatları kapsamında değerlendirilecektir. ÇED Olumlu kararından sonra faaliyet ÇED Yönetmeliği MADDE 18- (1) "Bakanlık, "*ÇED Olumlu*" kararı veya "*ÇED Gerekli Değildir*" kararı verilen projelerle ilgili olarak, "*ÇED Olumlu*" kararına esas nihai ÇED raporunda veya "*ÇED Gerekli Değildir*" kararına esas proje tanıtım dosyasında taahhüt edilen hususların yerine getirilip getirilmediğini izler, kontrol eder ve denetler. Bakanlık, proje ilerleme raporlarında belirtilen iş ve işlemlerin doğruluğunu kontrol eder."(2) "Bakanlık birinci fıkradaki görevleri yerine getirirken gerekli görmesi durumunda ilgili kurum/kuruluşlarla işbirliği yapar." hükümleri çerçevesinde izlenmekte ve denetlenmektedir.

4) Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatının denetimle yetkilendirilmiş personelleri tarafından, faaliyetlere yönelik olarak planlı, ani ve şikayetler üzerine çevre denetimleri ile ÇED İzleme-Kontrol çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

ÇED İzleme-Kontrol ve çevre denetimi çalışmalarında ÇED Kararı bulunan projeler yerinde incelenerek gerek ÇED Raporları gerekse Proje Tanıtım Dosyalarında yer alan taahhütler doğrultusunda çalışılıp çalışılmadığı ve bu taahhütler kapsamında yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği hususları

- irdelenmekte, aykırılıkların tespit edilmesi halinde 2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince idari yaptırımlar ve para cezaları uygulanmaktadır.

5) Balıkesir İli, İvrindi İlçesi, Değirmenbaşı Mahallesi Mevkiinde Tümad Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından yapılması planlanan RN:90631 İvrindi Altın ve Gümüş Maden Ocağı ve Cevher Zenginleştirme Tesisi (Yığın Liç, ADR, Kırma-Elemente Tesisi) Kapasite Artışı, Mevcut Mobil Kırıcı projesi 25.04.2025 tarihli başvuruya istinaden ÇED süreci başlatılmış, 27.05.2025 tarihinde ÇED sürecine halkın katılımını toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda tutanak altına alınan görüşler ve ayrıca tarafımıza iletilen görüşler Bakanlığımızca ÇED sürecinde değerlendirilmektedir.

6) Madencilik projeleri ÇED Yönetmeliğine tabi olup, ÇED süreçleri içerisinde sosyo-ekonomik etkiler değerlendirilmektedir.RN:90631 İvrindi Altın ve Gümüş Maden Ocağı ve Cevher Zenginleştirme Tesisi (Yığın Liç, ADR, Kırma-Elemente Tesisi) Kapasite Artışı, Mevcut Mobil Kırıcı projesi ÇED alanı Kozak Yaylasına yaklaşık 10 km mesafededir. Projeye ilişkin ÇED süreci devam etmekte olup, projenin sosyo-ekonomik etkileri ÇED süreci içerisinde değerlendirilecektir.